

11.10.2013

## Lausuntopyyntö Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalle ja Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalle

Eläinsuojelulain kokonaisuudistusta valmisteleva työryhmä on pitänyt tärkeänä sitä, että tulevassa eläinsuojelulaissa painotettaisiin eläinten suojelun sijaan entistä enemmän eläinten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sen turvaamista. Eräänä eläinten hyvinvoinnin kannalta keskeisenä tekijänä on pidetty eläinten mahdollisuutta toteuttaa lajityypillisiä käyttäytymistarpeitaan.

Työn alla olevan lakiluonnoksen yleisiin periaatteisiin on sisällytetty eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita koskeva säännösluonnos. Säännöksessä määriteltäisiin yleisellä tasolla, millaisia olennaisia lajityypillisiä käyttäytymistarpeita ihmisen hoidossa pidettyjen eläinten tulisi voida tyydyttää. Pykälän perusteluissa mainittaisiin myös joitain esimerkkejä siitä, mitä olennaisilla käyttäytymistarpeilla käytännössä tarkoitetaan.

Laissa säädetyt vaatimukset ohjaavat myös alemman asteisen sääntelyn valmistelua Eri eläinlajien käyttäytymistarpeet poikkeavat merkittävästi toisistaan ja eläinlajikohtaiset olennaiset käyttäytymistarpeet olisi tarkoitus määrittellä tarkemmin lakia alemman asteisessa eläinlajikohtaisessa sääntelyssä. Kokonaisuudistuksen jatkovalmistelun sekä oikean kokonaiskuvan muodostamisen kannalta olisikin tärkeää tarkastella jo tässä vaiheessa tarkemmin sitä, mitä eläinten olennaisilla käyttäytymistarpeilla tarkoitetaan käytännössä kunkin eläinlajin kohdalla ja millaisia muutostarpeita tämä aiheuttaa nykyisille eläinten pidon vaatimuksille. Lisäksi on huomattava, että aivan kaikille eläinlajeille ei voida jatkossakaan säätää omia yksityiskohtaisia pitovaatimuksia, jolloin lain yleiset säännökset ja niiden perustelut sekä muita eläinlajeja koskevat esimerkit olennaisista käyttäytymistarpeista muodostavat tärkeän työkalun myös näiden eläinten tarkempien pitovaatimusten määrittelyssä.

Asian jatkovalmistelua varten työryhmä pyytää tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalta ja seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalta lausuntoa siitä, millaisia käyttäytymistarpeita voitaisiin esimerkiksi pitää kullekin eläinlajille ominaisina, pykäläehdotuksessa tarkoitettuina olennaisina käyttäytymistarpeina. Lausunnoissa toivottaisiin käsiteltävän ainakin yleisimpiä tuotantoeläiminä sekä seura- ja harrastuseläiminä pidettäviä eläinlajeja. Neuvottelukunnat voivat halutessaan esittää myös muita huomioita säännösehdoituksesta. Neuvottelukuntien lausuntoja on tarkoitus käyttää apuna lain kokonaisuudistuksen jatkovalmistelussa.

Pykäläluonnos eläinsuojelulakiin:

x § Yleiset periaatteet

...

*Eläimiä on pidettävä ja hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus tyydyttää sellaisia olennaisia käyttäytymistarpeitaan, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, mukavaan olotilaan, ravinnon etsintään tai muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin.*

Perustelut:

Pykälän 2 momentin mukaan eläimiä olisi pidettävä ja hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus tyydyttää sellaisia olennaisia käyttäytymistarpeitaan, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, mukavaan olotilaan, ravinnon etsintään tai muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin. Eläintenpidossa eläinten käyttäytymistä olisi käytännön syistä rajoitettava koskemaan vain pykälässä mainittuja tarpeita. Eläintenpidossa olisi vaikeaa tai epätoivottavaa tyydyttää kaikkia eläinten lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluvia tarpeita, kuten liisääntymistarvetta tai esimerkiksi reviirin puolustamiseen liittyvää käyttäytymistä. Tarkoituksena olisi sen sijaan turvata eläimelle sellaiset käyttäytymismahdollisuudet, jotka turvaavat eläimen fyysisen ja psyykkisen

hyvinvoinnin ja joiden toteuttamiseen eläimellä on tarve siitä riippumatta, millaisessa ympäristössä se elää. Keskeisinä käyttäytymistarpeina pidettäisiin sellaisia tarpeita, joiden suorittamiseen eläimellä on vahva motivaatio ja joiden estyminen aiheuttaisi eläimelle voimakasta turhautumista. Käyttäytymistarpeen toteuttamisen olisi myös vähennettävä eläimen tarvetta sen suorittamiseen.

Esimerkkeinä pykälässä tarkoitetuista olennaisista käyttäytymistarpeista voidaan mainita vaikkapa lintujen tarve levätä orrella istuen sekä monien eläinlajien levon ja mukavan olotilan edellytyksenä oleva puhdas ja kuiva makuupaikka. Monilla eläinlajeilla on voimakas tarve tietynlaiseen syömiskäyttäytymiseen, joka edellyttää esimerkiksi rehun pureskelun mahdollistamista. Nisäkkäiden poikasilla on usein voimakas imemistarve. Laumaeläimillä on usein tarve toteuttaa tiettyä käyttäytymistä samaan aikaan lauman muiden jäsenten kanssa. Olennaisena käyttäytymistarpeena voidaan pitää myös tilapäistä tarvetta käyttäytyä tietyllä tavalla, esimerkiksi tästä vaikkapa emakon tarve rakentaa pesä ennen porsimista.

Pykäläehdotuksen mukaan olennaisella käyttäytymistarpeella tarkoitettaisiin siis

1. käyttäytymistarvetta, joka liittyy liikkumiseen, lepoon, mukavaan olotilaan, ravinnon etsintään tai muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin, ja
2. jonka suorittamiseen eläimellä on vahva motivaatio ja jonka estyminen aiheuttaa eläimelle voimakasta turhautumista, ja
3. jonka toteuttaminen vähentäisi eläimen tarvetta sen suorittamiseen.